

[Oluf Pedersen.]

at kafferationeringen skal gøres permanent, må tiden vel være inde til, at man underkaster sagen en lidt mere positiv behandling. Et lidt større kaffeindkøb vil mulig give os en fordel gennem øget eksport af danske varer."

Bladet føjede til, at husmødrene længtes efter at blive fri for besværet med mærker — og det gælder jo i endnu højere grad de handlende.

Hvis ministeren ikke tror, at kaffeforbruget vil gå ned som i Holland, eller ikke er klar over, at en forbrugsstigning vil efterfølges af en større eksport af danske varer, så vil ministeren måske bøje sig for følgende betragtninger i en ledende artikel i „Berlingske Tidende“ fra 22. februar, efter at vor forespørgsel var stillet:

„Sukkerrationeringen er slem, fordi den påfører myndighederne og særlig de næringsdrivende unyttigt besvær og unyttige omkostninger.“

Er den betragtning ikke rigtig? Måske vil ministeren sige, at vi for vort sukker køber billigt Norgesalpeter. Vi sælger jo vort sukker til Norge for ca. to trediedele af verdensmarkedets pris og bytter med tilsvarende billigt salpeter, også til to trediedele af værdien. Jeg mener, at forbrugerne gerne vil betale markedsprisen for sukker udover rationeringen, at kunstigt nedsatte priser kun er blå i øjnene på befolkningen. Rationeringen hindrer udnyttelsen af store værdier, som i dag går til spilde. Og hvad mening er der i at tvinge befolkningen til at købe sødemidler fremfor sukker og betale dem med store penge?

„Berlingske Tidende“ skriver videre i samme artikel:

„Kafferationeringen er værre. Her har man ikke alene de administrative vanskeligheder, som følger med enhver rationering. Men man har tillige en dybtindgribende og meget følelig begrænsning i en daglig forbrugsvarer. Man kan heroverfor sige, at kaffen er et nydelsesmiddel, at den ikke er uundværlig, og at den endda ikke altid er uskadelig.“

Tilbage står dog den kendsgerning, at kaffen er hjemmenes og de brede lags daglige drik, og at knaphed og mangel føles tungt, og det navnlig i kredse, hvor der er så meget andet, der må gives afkald på.“ Jeg vil tilføje som min opfattelse, at ved ophævelse af kafferationeringen vil vi få bedre kaffe for de samme penge, fordi de handlende vil kunne købe på rette sted og til rette tid, og at et eventuelt større kaffe-køb vil fremme vor eksport.

Vi synes derfor, det er helt meningsløst, at man har tilsidesat de krav, som retsforbundet gang på gang har stillet om disse rationerings ophævelse, og jeg skal på de ærede medlemmer hr. Karl Andersens, hr. Niels Pedersens, hr. Kjeldgaard Iversens og egne vegne spørge den højtærede handelsminister: Hvorfor er kaffe- og sukkerrationeringen ikke ophævet?

Ministeren for handel, industri og søfart (Rytter):

Den af de ærede medlemmer fra retsforbundet stillede forespørgsel lyder i al sin enkelthed: „Hvorfor er kaffe- og sukkerrationeringen ikke ophævet?“. Som spørgsmålet er stillet, er det i og for sig let at besvare: fordi vi ikke har haft råd dertil. Et forhøjet kaffeforbrug ville have medført en betydelig valutaudgift, og et forøget sukkerforbrug ville have medført en betydelig nedgang i vore valutaindtægter, og anstrengt, som vor valutastilling har været, ville det ikke have været forsvarligt at belaste den yderligere ved forøgelse af valutaudgifterne og formindskelse af valutaindtægterne.

Jeg går ud fra, at de ærede medlemmer, der har stillet forespørgslen, nok så meget som på fortiden har tænkt på nutiden og fremtiden, og med henblik herpå finder jeg det naturligt at fremhæve, at en ophævelse af kaffe- og sukkerrationeringerne er et betydeligt økonomisk spørgsmål, der hænger nøje sammen med de spørgsmål vedrørende vor økonomiske politik, som inden længe kommer til drøftelse og afgørelse her på rigsdagen. Tiden er derfor i dag ikke inde til en endelig besvarelse af, om den ophævelse af sukker- og kafferationeringerne, som vi sikkert alle ønsker, vil være forsvarlig og mulig, men jeg benytter gerne lejligheden til at belyse nogle af de sider af spørgsmålet, som må tages i betragtning. Lad mig begynde med sukkeret, hvor stillingen i øjeblikket er klarest.

Sukkerhøsten i 1951 er opgjort til 323 000 t. Heraf må der efter fabrikkernes skøn reserveres et kvantum på 3 000 t til forøgelse af overgangsbeholdningerne, idet disse ved udgangen af sidste høstår var bragt for langt ned. Til disposition har der således ialt været 320 000 t. Heraf medgår der under den gældende rationering til at dække det egentlige hjemmemarkedets forbrug og forbruget på Færøerne og i Grønland samt svind 167 000 t.

Desuden anvendes der til fremstilling af eksportvarer her i landet meget betydelige mængder sukker. For vor hele valutamæssige stilling er den valutatilgang, som sukker-vareindustriens eksport indbringer os, over-